

Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана філологічного факультету

 Крохмальний Р.О.

“ 31 ” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія літературознавчих студій

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	<u>035 Філологія</u> (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	<u>035.01 Українська мова та література</u> (назва спеціалізації)
освітня програма	<u>Українська мова та література</u>
факультет	<u>Літературна творчість</u> <u>філологічний</u> (назва інституту, факультету, відділення)

Львів – 2023 рік

Методологія літературознавчих студій. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.01 Українська мова та література (ОП Українська мова та література, ОП Літературна творчість).

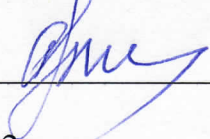
Розробники:

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства **Зубрицька Марія Олексіївна**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Завідувач кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства

_____ (Гнатюк М.І.)

“ 29 ” _____ серпня _____ 2023р.

Схвалено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 1 від “ 31 ” _____ серпня _____ 2023р.

Голова _____ (Крохмальний Р.О.)

1.Опис навчальної дисципліни
(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни
“Методологія літературознавчих студій ”)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 03 Гуманітарні науки <hr/> (шифр, назва)	Нормативна (за вибором студента)	
Модулів – 1	Спеціальність 035 «Філологія» <hr/> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціалізація: 035.01 «Українська мова та література»	1-й	-й
Курсова робота – 0		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 120		1-й	-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 6	Освітній рівень: <u>Магістр</u>	16 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16 год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		88 год.	год.
		ІНДЗ: -	
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

Нормативний курс “Методологія літературознавчих студій” розрахований на магістрантів першого року навчання і покликаний дати загальні знання та уявлення про методи дослідження літературних текстів у ХХ столітті, понятійний апарат, головні терміни, напрями розвитку таких важливих шкіл, як формалізм, структуралізм, деконструкція, постструктуралізм, психоаналіз, фемінізм, пост колоніалізм тощо. Відповідно, курс апелює до основних методологій, які допоможуть студентам осягнути основні теоретичні положення та концепції розуміння, пояснення та тлумачення літературних текстів. Водночас курс «Методологія літературознавчих курсів» покликаний актуалізувати базові знання студентів, набуті під час вивчення інших дисциплін, зокрема всупу до літературознавства, теорії літератури, поетики, історії світової літератури, історії української літератури, філософії, культурології та загальної лінгвістики.

Мета курсу – навчити студентів розуміти, пояснювати та інтерпретувати художні тексти як соціокультурний феномен і як джерело естетичної інформації.

Завдання:

- ознайомити студентів із основною методологічною термінологією провідних літературно-теоретичних шкіл і напрямків;
 - сфокусувати увагу слухачів на розвитку провідних ідей у літературознавчій методології ХХ століття;
 - сформувати у студентів чітке розуміння поняття «методу» та вміння застосовувати його для адекватного відчитування літературних текстів;
 - виробити навички методологічного підходу до інтерпретації художніх текстів;
 - навчити студентів критично оцінювати літературні тексти;
-
- Навчальна дисципліна спрямована на формування таких
 - **загальних компетентностей:**
-
- ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 - ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.
 - ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

- ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

фахових компетентностей:

- ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних філологічних напрямках і школах.
досягнення філологічної науки.
- ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему.
- ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання і новітні досягнення філологічної науки.
- ФК 4. Здатність систематизувати, аналізувати та структурувати мовний і літературний матеріал з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів; інтерпретувати й порівнювати художні твори та їх переклади в європейському та світовому контексті.
- ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- ФК 12. Усвідомлення особливостей розвитку літератури та специфіки художніх творів як індивідуалізованого втілення колективного культурного досвіду;

досягнення програмних результатів навчання:

- ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
- ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
- ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці та літературознавстві.

- ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.
- ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (відповідно до спеціалізації «українська мова та література (літературна творчість)).
- ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та обґрунтовувати її як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
- ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного мовного чи літературного матеріалу..
- ПРН 19. Аналізувати явища української літератури в європейському та світовому контексті.
- ПРН 22. Досліджувати літературу в контексті суспільних змін, зокрема аналізувати та оцінювати ринок літературної продукції в умовах війни

В результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

- основні літературознавчі напрямки та школи;
- зв'язок теорії літератури з іншими дисциплінами, зокрема з філософією та лінгвістикою;
- основні етапи розвитку методологічних учень ХХ століття;
- роль мови у формуванні методології літературознавчих студій;
- теоретичні основи інтерпретації художніх текстів;
- основні терміни, поняття та принципи найпоширеніших літературознавчих методологій ХХ століття;

вміти:

- володіти термінологічним апаратом методології літературознавчих студій ХХ ст.;
- застосовувати при інтерпретації літературних творів основні методи дослідження художніх текстів;
- розпізнавати та використовувати методологічні принципи дослідження художніх текстів;
- аналізувати текстуальний і контекстуальний параметри художнього тексту;

- брати участь у дискусії, аргументовано відстоювати власну інтерпретаційну позицію;
- аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їх специфіку й місце в літературному процесі;
- збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів;
- здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Формалістичні методи дослідження художнього тексту

Тема 1. Теоретичні засади літературного формалізму.

Теоретичні основи формалістичних методів. О. Потебня та його вклад у розвиток формалістичних методів дослідження літературних текстів. Роль і значення праць Ф. де Соссюра у розвитку формалістичних методів дослідження. Основні положення праці де Соссюра «Курс загальної лінгвістики» та їх застосування у формалізмі. Поняття «лінгвістичний знак», «мова», «мовлення», «синхронія», «діахронія».

Практичне заняття № 1.

Тема: Мова, форма та знак у формалістичних методах ХХ століття.

Питання для обговорення:

- взаємозв'язок мови і мисленням;
- внутрішня форма у концепції О. Потебні;
- мова і мовлення;
- знак та його структура Ф. де Соссюром;
- функціонуванні мови у синхронному та діахронному контексті;
- вплив ідей О. Потебні на розвиток формалістичних методів аналізу художніх текстів;
- вплив ідей Ф. де Соссюра на розвиток структуралізму.

Обов'язкова література:

1. Коваленко Т. Дискурс формалізму в Україні: лінгвістичний аспект. -- *Studia Ukrainica Posnaniensia*, 3, 2015. С 135–143
2. Потебня О., Естетика і поетика слова.— К., 1985.
3. Потебня О., Думка і мова// Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової
4. Соссюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики. Вступ, розділ III, с. 18-28; розділ IV, с.31-33; Частина перша, розділ I, с.86-124. – К.: Основи, 1998.

Додаткова література:

1. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія / Пітер Баррі / [пер. з англ. О. Погинайко ; наук. ред. Р. Семків]. – К. : Смолоскип, 2008. – 360 с. – (Серія „Пролегомени”).
2. Література. Теорія. Методологія / [упоряд. і наук. ред. Данути Уліцької; пер. з пол. С. Яковенка]. – К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2006. – 544 с.
3. Мітосек З. Теорії літературних досліджень [Текст] / З. Мітосек; [пер. з пол., післямова В.І. Гуменюк, наук. ред. В.І. Іванюк]. – Сімферополь : Таврія, 2005. – 408 с.
4. Фізер І. Психолінгвістична теорія літератури Олександра Потебні. Метакритичне дослідження. –К.: Видавничий дім “Academia”, 1993. - 112 с.

Тема 2. Формалізм: основні поняття та терміни. Празьке лінгвістичне коло.

Поняття "літературність", "поетична мова", "очуднення", "фабула/ сюжет", "матеріал/ техніка". Метафора та метонімія. Етапи розвитку формалізму. Празький лінгвістичний гурток. Мова літературна і мова поетична. Семіотичне мислення в літературознавстві.. Формалізм і розвиток лінгвістичних методів у літературознавстві.

Практичне заняття №2. Мова літературна і мова поетична.

Питання для обговорення:

- формалістичне трактування терміну “літературність”;
- літературні та поетичні прийоми;
- особливості поетичної мови: ефект “очуднення”;
- формалістична концепція поетичної мови: метафора;
- лінгвістичний аналіз поетичних текстів;

Обов'язкова література:

1. Мукаржовський Я. Мова літературна і мова поетична// Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки в ХХ ст. Львів, Літопис, 2002.
2. Матвієнко С., Дискурс формалізму: український контекст// Соло триває... нові голоси". Вип. 1 – Л.: Літопис, 2004
<http://www.anthropos.org.ua/dspace/handle/123456789/49>

Допоміжна література

1. Полторацький О. Крізь формальну методу / О. Полторацький // Нова Генерація. – 1927. – № 2. – С. 38–44.
2. Полторацький О. Як виробляти романи / О. Полторацький // Нова Генерація. – 1928. – № 5. – С. 364–368.

Тема 3. Структуралізм: етапи розвитку, основні принципи та поняття.

Головні концептуальні засади, основні школи та представники, етапи розвитку структуралістської методології в літературознавстві. Основні структуралістські школи та їх представники. Ключові поняття: структура, знак, бінарна опозиція, код, функція, метафоризація, бриколаж. Р. Барт і його роль у розвитку структуралістських ідей в літературознавстві. Структуралізм і семіотика.

Обов'язкова література:

1. Література. Теорія. Методологія / [упоряд. і наук. ред. Данути Уліцької; пер. з пол. С. Яковенка]. – К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2006. – 544 с
2. Мітосек З. Теорії літературних досліджень [Текст] / З. Мітосек; [пер. з пол., післямова В.І. Гуменюк, наук. ред. В.І. Іванюк]. – Сімферополь : Таврія, 2005. – 408 с.
4. Еко У. Поміж автором і текстом // Еко У. Маятник Фуко. – Львів, 1998. – С. 664–678.
5. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. – К., 2004.

Практичне заняття №3. Мова-структура-поетика.

Питання для обговорення:

- “лінгвістичний поворот” у літературознавстві;
- поняття структури художнього тексту;
- метафора та метонімія в структуралізмі;
- поняття міфу в структуралізмі;
- концепція твору за Р. Бартом;
- структуралізм і семіотика
- структуралізм: український контекст.

Обов'язкова література:

1. Барт Р. Від твору до тексту// Слово. Знак. Дискурс : Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [за ред. М. Зубрицької]. – Л. : Літопис, 2002. С.;91-496.
2. Барт Р.Текстуальний аналіз “Вальдемара” Е.По//Слово. Знак. Дискурс : Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [за ред. М. Зубрицької]. – Л. : Літопис, 2002. С.;91-496Е.
3. Барт Р. Фрагменти мови закоханого. – Львів: 2001. Незалежний культурологічний журнал Слово. “Ї”. 2006. С283.
4. Грабович Г. Поет як міфотворець: семантика символів у творчості Тараса Шевченка. – К., Критика. 1998.
5. Еко У. Поміж автором і текстом // Еко У. Маятник Фуко. – Львів, 1998. – С. 664–678.
6. . Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. – Львів:, Літопис. 2004.

Додаткова література:

1. Єрмоленко В. Далекі близькі. Есеї з філософії та літератури. -- Львів: Видавництво Старого Лева, 2015. 300 с.
2. Повторева С. М. Структурний підхід – Структуралізм – постструктуралізм (еволюція методології та її поширення у гуманітарних студіях) : монографія / С. М. Повторева. – Львів : Вид-во нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 2010. – 332 с.

Тема 4. Постструктуралістські та деконструктивістські методи дослідження.

Критика структуралізму як платформа для розвитку постструктуралістських теорій у літературознавстві. Вплив ідей Р. Барта і М. Фуко на розвиток постструктуралістської парадигми літературознавчих студій. Метафоризація “смерті автора”. Поетика “відкритого твору”. Загальна характеристика деконструктивізму. Основні деконструктивістські ідеї та терміни Ж. Дерріда. Концепція письма.

Практичне заняття №4. Письмо – текст -- значення.

Питання для обговорення:

- письмо у пост-структуралістській концепції;
- метафора «смерть автора» у Р. Барта;
- автор-функція М.Фуко;
- поняття міфу в структуралізмі;
- концепція тексту як відкритого твору за Р. Бартом;
- поняття центру, децентралізації та маргінесу в деконструктивістській концепції Ж.Деріда;
- мова, прмова, теорія сліду та розсіювання значень у деконструктивістській критиці.

Обов'язкова література:

1. Деріда Ж. Письмо та відмінність / Ж. Деріда ; [пер з фр. В.Шовкун]. – К.: Основи, 2004. – 602 с
2. Деріда Ж. Структура, знак і гра у дискурсі гуманітарних наук// Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки в ХХ ст. Львів, Літопис, 2002.
3. Нич Р. Світ тексту: постструктуралізм і літературознавство / Нич Ришард / [О. Галета (пер.)]. – Л. : Літопис, 2007. – 316 с
4. Фуко М. *Що таке автор?*// Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки в ХХ ст. Львів, Літопис, 2002.

Змістовий модуль 2. Феноменологія, літературна герменевтика та рецептивна естетика

Тема 5. Феноменологічні ідеї у літературній теорії та методології ХХ століття.

Структура свідомості у філософській концепції Е. Гуссерля. Категорія *Lebenswelt* (життєвий світ) та *Zeitgeist* (духу часу) у феноменологічній критиці. Поняття інтенції та інтенційності. Поняття часу та простору у феноменологічних теоріях. Р. Інгарден про літературний твір і його пізнавання. Поняття конкретизації в естетичній концепції Р. Інгардена. Р. Інгарден про «правду» у літературному творі.

Практичне заняття № 5. Літературний твір і його пізнавання.

Питання для обговорення:

- Р. Інгарден про інтенційність і схематичність літературного твору;
- чотири шари літературного твору: шар звуків, значень, інтенційних предметів і схематичних образів;
- чотири рівні пізнавання художнього твору: спостереження, сприймання, усвідомлення, уявлювання;
- неповнота структури літературного твору;
- поняття конкретизації.

Обов'язкова література:

1. Інгарден Р. Про пізнавання літературного твору // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки в ХХ ст. -- Львів, Літопис, 2002.
2. Інгарден Р. Літературно-художній твір. З додатком про функції мови в театральній виставі. -- Львів, Літопис. 2023. 434 с.

Додаткова література:

1. Вальденфельс Б. Вступ до феноменології. – К.: Альтерпрес, 2002
http://194.106.216.224:8080/uploads/files/7368/%D0%92%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_%D0%B4%D0%BE_%D1%84%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D0%92%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%84%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D1%81_%D0%91.pdf
2. Гірняк М. Феноменологічна концепція Романа Інгардена в контексті літературної комунікації.
[Microsoft Word - 2. Hirniak.doc \(pan.pl\)](#)
3. Ільницький Д. У проекції двох дзеркал: Інгарден і Антонич у феноменологічному дискурсі.
[207-222-id.pdf \(inst-ukr.lviv.ua\)](#)
4. Кошарний С. О. Феноменологічна концепція філософії Е. Гуссерля: Критичний аналіз. --К.: Український центр духовної культури.2005.

Тема 6. Теоретичні засади літературної герменевтики.

Принципи та методи, за якими повинно здійснюватися розуміння текстів: 1) принцип діалогічності гуманітарного мислення; 2) принцип єдності граматичної і психологічної інтерпретацій; 3) принцип діалектичної взаємодії частин та цілого під час розуміння текстів; 4) принцип залежності розуміння від знання внутрішнього і зовнішнього життя автора твору; 5) принцип співтворчості (конгеніальності автора та інтерпретатора). Дискурсивні та не дискурсивні форми вираження сенсу та герменевтичні принципи їхнього розуміння.

Гайдеггерівська онтологія літератури як життєвого світу автора та інтерпретатора. Концепція літератури-як-події. Дійсність “життєвого світу” як мовна дійсність. Гайдеггерівське розуміння ролі поета (“Навіщо поети?”, “Гельдерлін і сутність поезії”).

Онтологічна концепція мови як “дому буття” М. Гайдегера. Гайдегерівська модель онтології розуміння. Герменевтичний аспект мови у збірнику праць М. Гайдегера “Дорогою до мови”.

**Практичне заняття №6. Гайдегерівська концепція мови.
Матеріал для обговорення:**

Питання для обговорення:

- Мова як “дім буття” і як спосіб індивідуальної самосвідомості;
- концепція поетизуючого мислення у герменевтиці М. Гайдегера;
- М. Гайдегер про “літературу-як-подію” у життєвому світі людини;
- Роль поета і поезії в герменевтичній концепції М. Гайдегера;
- аналіз поетичних текстів у збірнику М. Гайдегера “Дорогою до мови”.

Обов’язкова література:

1. Гайдегер М., Навіщо поети?// Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Л., 2002.
2. Гайдегер М., Гельдерлін і сутність поезії// Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.– Л., 2002.
3. Гайдегер М., Дорогою до мови. – Л., Літопис. 2007.

Додаткова література

1. Возняк Т. Дім буття (деякі аспекти мови й мовлення) -- <http://www.ji.lviv.ua/n2texts/wozniak.htm>

Тема 7. Літературна герменевтика Г-Г. Гадамера та П. Рікера

Гадамерівська концепція “герменевтично вишколеної свідомості”, передрозуміння, розуміння, історичності, вкоріненості інтерпретатора в історію, часової дистанції між створенням тексту та його тлумаченням. Поняття “горизонт сподівань” та “злиття горизонтів” автора й інтерпретатора. Реконструкція та співтворення значень художнього тексту за Г.-Гадамером. Істина і метод у літературній герменевтиці Г.-Г. Гадамера. Мова як носій

розуміння та традиції. Мовне розуміння як світорозуміння. Феноменологічна основа герменевтичних поглядів П. Рікера. Рікерівська концепція “конфлікту інтерпретацій”. Осмислення розповідних функцій культури за допомогою лінгвістичного аналізу та аналітичної філософії – аналіз праці “Час і розповідь”. Теорія “живої метафори”.

Практичне заняття №7. Текст, його розуміння та інтерпретація в літературній герменевтиці Г.-Г. Гадамера та П. Рікера

Питання для обговорення:

- поняття горизонту, його структура та діалогічність у концепції Г.-Г. Гадамера;
- горизонт сучасності та горизонт історичності;
 - Г.-Г. Гадамер про різні рівня читання і сприймання поезії у праці “Вірш і розмова”;
- Гадамерова інтерпретація мови;
- аналіз поняття “конфлікт інтерпретацій”;
- Рікерівська теорія тексту: основні положення праці “Що таке текст?”
- Рікерівське поняття “розповідна ідентичність”;
- Рікерівська концепція трансформаційного потенціалу літератури у праці “Від тексту до дії”;
- функції “живої метафори” за П Рікером.

Обов’язкова література:

1. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Основи філософської герменевтики. – Т. 1. – К., 2000. – С. 13–48.
2. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика. - Київ: Юніверс, 2001. - 288 с.
3. Гадамер Г.-Г. Поезія і філософія// Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. – 2-е вид., доп. – Л., 2002.
4. Гадамер Г.-Г. Вірш і розмова. Есе. — Львів: Незалежний культурологічний журнал «І», 2002. — 188 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Gadamer_Hans-Georg/Virsh_i_rozмова_zb
5. Герменевтика і проблеми літературознавчої інтерпретації. Монографія / За редакцією Романа Гром'яка. – Тернопіль. 2006. 286 с.
[<4D6963726F736F667420576F7264202D20C3E5F0ECE5EDE5E2F2E8EAE02DECEEEDEEE3F02E646F63> \(tnpu.edu.ua\)](https://chtyvo.org.ua/authors/Gadamer_Hans-Georg/Virsh_i_rozмова_zb)

6. Рікер П., Що таке текст? Пояснення і розуміння // Слово. Знак. Дискурс.// Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. – 2-е вид., доп. – Л., 2002. - https://chtyvo.org.ua/authors/Riceur_Paul/Scho_take_tekst_Poiasnennia_i_rozuminnia/
7. Ricoeur Paul. The Rule of Metaphor. Routledge, 2004. - Study 4, 7.
8. Paul Ricoeur, From Text to Action: Essays in Hermeneutics II, Northwestern University Press, 1991.

Додаткова література:

1. Мінаков М. Герменевтичний досвід і його роль в аналізі культури//http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_45/Minakov.htm

Тема 8. Рецептивна естетика: основні теоретичні положення та ідеї.

Школа рецептивної естетика, основні теоретичні ідеї та терміни. Рецептивна естетика та літературна герменевтика Г.-Р. Яусса. Вплив ідей Г.-Г. Гадамера на формування естетичних і герменевтичних поглядів Г.-Р. Яусса. Поняття естетичного досвіду та часової дистанції в літературній герменевтиці Г.-Р. Яусса. Історія літератури як провокація літературознавства. Феноменологічна теорія читання та рецепції художнього тексту В. Ізера. Рецептивна естетика та літературна антропологія у літературно-теоретичних поглядах В. Ізера.

Практичне заняття №8. Текст і його сприйняття.

Питання для роздумів:

- поняття естетичного досвіду реципієнтів;
- горизонт сподівань: злиття/фрустрація горизонтів сподівань автора і читача;
- поняття естетичної дистанції у процесі сприйняття тексту;
- історія літератури у концепції Г.-Р. Яусса;
- феноменологія читання та рецепції художнього тексту В. Ізера;
- поняття тектуальних лакун та їхня конкретизація.

Обов'язкова література:

1. Грабович Г. Теорія та історія: “горизонт сподівань” і рання рецепція нової української літератури.// До історії української літератури. Дослідження, есе, полеміка. [Теорія та історія. Теорія. Григорій Грабович. До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка \(litopys.org.ua\)](#)
2. Г.- Р. Яусс. Естетичний досвід і літературна герменевтика (фрагменти) / Пер. Юрія Прохаська // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.– Л., 2002. – С. 368-403.;
3. Г.- Р. Яусс. Рецептивна естетика і літературна комунікація// [untitled \(core.ac.uk\)](#)
4. В. Ізер Процес читання: феноменологічне наближення // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.– Л., 2002.
5. М. Зубрицька Homo legens: читання як соціо-культурний феномен – Львів, 2004.

Додаткова література:

1. Сюта Г. Текст як об’єкт пізнання і стрижневе поняття рецептивної естетики та поезики. -- Українська мова. 2017. №3. С. 64 – 76. [UkrMova3_17.indd \(iul-nasu.org.ua\)](#)
2. Єрмоленко С.Я. «Будеш, батьку, панувати, доки живуть люди..» замість передмови / Територія мови Тараса Шевченка: Монографія [С.Я. Єрмоленко, Г.М. Вокальчук, А.Ю. Ганжа, Л.П. Гнатюк, Г.М. Сюта]; за ред. С.Я. Єрмоленко. — К. : Вид. дім Дмитра Бураго, 2016. — С. 6—10.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього о	у тому числі					Усього о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с р		л	п	ла б	ін д	с р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Формалістичні методи дослідження художнього тексту												

Тема 1. Теоретичні засади літературного формалізму.	4						-	2	2	-	-	-
Тема 2. Формалізм: основні поняття та терміни. Празьке лінгвістичне коло.	4							2	2			
Тема 3. Структуралізм: етапи розвитку, основні принципи та поняття.	4							2	2			
Тема 4. Пост-структуралістські та деконструктивістські методи дослідження.	4						-	2	2	-	-	-
Разом – зм. модуль 1	16						-	8	8	-	-	-
Змістовий модуль 2. Феноменологія, літературна герменевтика та рецептивна естетика												
Тема 5. Феноменологічні ідеї у літературній теорії та методології ХХ століття.	4						-	2	2	-	-	-
Тема 6. Теоретичні засади	4							2	2			

літературної герменевтики.												
Тема 7. Літературна герменевтика Г.-Г. Гадамера та П. Рікера	4							2	2			
Тема 8. Рецептивна естетика: основні теоретичні положення та ідеї.	4							2	2	-	-	-
Разом – зм. модуль2	16							8	8			
Усього годин	32						-	1	1	-	-	-
								6	6			

5. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мова, форма та знак у формалістичних методах ХХ століття.	2
2	Мова літературна і мова поетична.	2
3	Мова-структура-поетика.	2
4	Письмо – текст-значення.	2
5	Літературний твір і його пізнавання.	2
6	Гайдеггерівська концепція мови.	2
7	Текст, його розуміння та інтерпретація в літературній герменевтиці Г.-Г. Гадамера та П. Рікера	2
8	Текст і його сприйняття.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мова і мислення. Концепція внутрішньої форми слова	6

	О. Потебні. Структура знака.	
2	Семіотичні ідеї у працях представників Празької лінгвістичної школи.	8
3	Концепції твору і тексту Р. Барта. Поняття відкритого твору У. Еко.	6
4	Концепції автора і авторства у Р. Барта та М. Фуко. Деррідіанська концепція письма. Логоцентризм і децентралізація. Поняття вільної гри елементів художнього тексту. Постколоніальна теорія: основні теоретичні засади.	8
5	Категорії життєвого світу (Lebenswelt) і духу часу (Zeitgeist) у феноменологічній теорії. Інгарденівська концепція будови літературного твору	6
6	Онтологія літературного твору М. Гайдеггера. Роль поезії в гайдеггерівській онтології. Концепція поетизуючого мислення.	10
7	Концепція "живої метафори" П. Рікера. Основні функції живої метафори. Укласти словник "живих" метафор нашого часу.	8
8	Читач як структурний елемент тексту. Типи читачів у літературних теоріях ХХ століття. Риторичний вимір літературних текстів Читання як етичний акт.	6
9	Виконання 2 самостійних письмових робіт упродовж семестру на такі теми: <i>Структуралістський та пост-структуралістський аналіз літературного твору.. Читач як структурний елемент художнього тексту.</i>	30
	Разом	88

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється у формі оцінювання виступів на практичних (семінарських) заняттях та участі у дискусіях. Передбачене також виконання письмових завдань. Курс закінчується заліком.

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Оцінювання роботи студента здійснюється за такою схемою:

1. Максимальна оцінка, яку може отримати студент, – 100 балів.

Робота студента впродовж семестру оцінюється за такими показниками:

- а) активність на практичних заняттях – 40 балів (по 5- балів за кожне зі восьми практичних занять);
- б) дві самостійні письмові роботи – 40 балів (20 балів за кожну роботу).
- в) залік – 20 балів.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програми.
2. Плани практичних занять та методичні вказівки до їх виконання.
3. Матеріали до семінарських (практичних) занять і самостійної роботи студентів.

Рекомендована література Базова

Базова

1. Еко У. Надінтерпретація текстів // Еко У. Маятник Фуко. – Львів, 1998. – С. 650–664.
2. Еко У. Поміж автором і текстом // Еко У. Маятник Фуко. – Львів, 1998. – С. 664–678.
3. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. – К., 2004.
4. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. - Т. 1: Герменевтика I: Основи філософ. герменевтики. - Київ: Юніверс, 2000. - 464 с.
5. Гірняк М. Феноменологічна концепція Романа Інгардена в контексті літературної комунікації.
Microsoft Word - 2. Hirniak.doc (ran.pl)
6. Грабович Г. Поет як міфотворець: семантика символів у творчості Тараса Шевченка. – К.: Критика. 1998.
7. Грабович Г. Теорія та історія: “горизонт сподівань” і рання рецепція нової української літератури.// До історії української літератури. Дослідження, есе, полеміка. Теорія та історія. Теорія. Григорій Грабович. До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка (litopys.org.ua)

8. Дерида Ж. Письмо та відмінність. – К., 2004.
9. Інгарден Р. Літературно-художній твір. З додатком про функції мови в театральній виставі. -- Львів, Літопис. 2023. 434 с.
10. Коваленко Т. Дискурс формалізму в Україні: лінгвістичний аспект. -- *Studia Ukrainica Posnaniensia*, 3, 2015. С 135–143.
11. Матвієнко С., Дискурс формалізму: український контекст// Соло триває... нові голоси". Вип. 1 – Л.: Літопис, 2004 <http://www.anthropos.org.ua/dspace/handle/123456789/49>
12. Нич Р. Світ тексту: постструктуралізм і літературознавство / Нич Ришард / [О. Галета (пер.)]. – Л. : Літопис, 2007. – 316 с
13. Рікер П. Про інтерпретацію // Після філософії: кінець чи трансформація? / упоряд. К. Байнес. — К.: Четверта хвиля, 2000. — С. 312—333.

Допоміжна

1. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко ;
2. Герменевтика і проблеми літературознавчої інтерпретації. Монографія / За редакцією Романа Гром'яка. – Тернопіль. 2006. 286 с.
3. Література. Теорія. Методологія / [упоряд. і наук. ред. Данути Уліцької; пер. з пол. С. Яковенка]. – К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2006 *Логос*. 2015. 170 с.– 544 с.
4. Мітосек З. Теорії літературних досліджень [Текст] / З. Мітосек; пер. з пол., післямова В.І. Гуменюк, наук. ред. В.І. Іванюк].
5. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [за ред. М. Зубрицької]. – Л.: Літопис, 2002. – 636 с.
6. Повторева С. М. Структурний підхід – Структуралізм – постструктуралізм (еволюція методології та її поширення у гуманітарних студіях) : монографія / С. М. Повторева. – Львів : Вид-во нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 2010. – 332 с.
7. Потебня О., Естетика і поетика слова.— К., 1985;
8. Полторацький О. Кризь формальну методу / О. Полторацький // *Нова Генерація*. – 1927. – № 2. – С. 38–44.
9. Полторацький О. Як виробляти романи / О. Полторацький // *Нова Генерація*. – 1928. – № 5. – С. 364–368.
10. Потебня О., Естетика і поетика слова.— К., 1985;
11. Соссюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики. – К., 1998.

12. Сюта Г. Текст як об'єкт пізнання і стрижневе поняття рецептивної естетики та поетики. -- Українська мова. 2017. №3. С. 64 – 76.
UkrMova3_17.indd (iul-nasu.org.ua)
13. Фізер І. Психолінгвістична теорія літератури Олександра Потебні. Метакритичне дослідження. –К.: Видавничий дім “Academia”, 1993. - 112 с.
14. Г.- Р. Яусс. Рецептивна естетика і літературна комунікація// untitled (core.ac.uk)
15. Ricoeur Paul. The Rule of Metaphor. Routledge, 2004. - Study 4, 15. Paul Ricoeur, From Text to Action: Essays in Hermeneutics II, Northwestern University Press, 1991.

Інформаційні ресурси

1. LitPro – <https://litpro.oa.edu.ua/>
2. Розділ «Літературознавство» на сайті «Бібліотека української літератури» – <http://ukrlib.com.ua> .
3. «ЧТИВО» <http://chtyvo.org.ua/>.
4. Literary Devices» – <https://literarydevices.net/>
5. «The European Library» – <http://www.theeuropeanlibrary.org/tel4/>.
6. World Digital Library –<https://www.wdl.org/en/>.
7. Text et cetera – <http://www.textetc.com/theory.html>.

Інформаційні ресурси

1. LitPro – <https://litpro.oa.edu.ua/>
2. Розділ «Літературознавство» на сайті «Бібліотека української літератури» – <http://ukrlib.com.ua> .
3. «ЧТИВО» <http://chtyvo.org.ua/>.
4. Portal dla polonistów i nie tylko – <http://teoria-literatury.cba.pl/>
5. Literary Devices» – <https://literarydevices.net/>
6. «The European Library» – <http://www.theeuropeanlibrary.org/tel4/>.
7. World Digital Library –<https://www.wdl.org/en/>.
8. Text et cetera – <http://www.textetc.com/theory.html>.